

Pedagogisch Kompas van IKC Het Park

“eerst relatie, dan correctie, altijd herstel”.

1. Visie en Basishouding van de Leerkracht

In onze school – een samenwerking tussen regulier en speciaal basisonderwijs – staan we voor één pedagogische lijn, gedragen door alle teamleden. We bouwen samen aan een schoolklimaat waarin elke leerling zich gezien, gehoord en veilig voelt. Onze pedagogische aanpak rust op drie pijlers:

- **Relatie boven reactie**

Basishouding in kernzinnen

“We smeden het ijzer als het koud is.” → Wij handelen niet op het hoogtepunt van de emotie, maar kiezen ons moment om te sturen (relatie boven reactie).

“We begrenzen in verbinding.” → We zeggen ‘nee’ zonder de relatie te verbreken (relatie boven reactie).

- **Regie in rust**

Basishouding in kernzinnen

“We spreken met een rustige stem.” → Onze toon is de eerste interventie. Rust is onze regie (regie in rust).

- **Professionele eenduidigheid**

Basishouding in kernzinnen

“We modelleren gewenst gedrag.” → Wij zijn het voorbeeld van zelfregulatie, respect en doorzettingsvermogen (professionele eenduidigheid).

“We spreken over gedrag, niet over het kind.” → Gedrag is veranderlijk, het kind is altijd welkom (professionele eenduidigheid).

“We handelen vanuit de professionele norm.” → Wat een kind nodig heeft, gaat soms verder dan wat wij prettig of logisch vinden (professionele eenduidigheid).

De basishouding van onze leerkrachten is leidend. Zij is het fundament onder alle handelen, in de klas én daarbuiten. Deze houding sluit aan bij de principes van **traumasensitief** lesgeven (veiligheid, voorspelbaarheid, verbondenheid) en **verbindend gezag** (standvastige nabijheid, kalm verzet, relationeel herstel).

2. Professionele Norm versus Persoonlijke Norm

In ons team erkennen we het spanningsveld tussen wat je als professional weet en wat je als persoon voelt. Dit onderscheid is cruciaal in situaties van grensoverschrijdend gedrag of emotionele belasting.

Persoonlijke Norm	Professionele Norm
Wat jij logisch, prettig of wenselijk vindt.	Wat we gezamenlijk hebben afgesproken op basis van expertise, ervaring en beleid.
Gebaseerd op opvoeding, waarden, ervaringen.	Gebaseerd op pedagogische kennis en afgestemde praktijk.
Reageert vaak intuïtief of vanuit emotie.	Reageert doordacht, systematisch en met het oog op structureel herstel.
Kan botsen met collega's of ouders.	Zorgt voor een gezamenlijke lijn naar kinderen én ouders.

Voorbeeld:

Persoonlijk: "Ik wil dat een leerling meteen sorry zegt."

Professioneel: "We geven ruimte voor herstel op het moment dat het kind eraan toe is – en we begeleiden dit proces actief."

Het is dus belangrijk je in je werk steeds te realiseren dat we werken vanuit de professionele norm. Daardoor blijven we voorspelbaar, koersvast en verbonden.

3. De Pedagogische Escalatieladder

Een gedeelde en herkenbare escalatielijn biedt leerkrachten houvast om in elke situatie professioneel, consequent én vanuit relatie te handelen. De lijn is opgebouwd uit opeenvolgende fases en beschrijft per fase:

- Het gedrag van de leerling (wat we waarnemen),
- Het professioneel handelen van de leerkracht (hoe we reageren).

We hanteren daarbij het uitgangspunt: *eerst relatie, dan correctie, altijd herstel*.

Naast de escalatieladder kennen we ook een rustmoment dat ruimte biedt voor regulatie en hernieuwde verbinding. We noemen dit het **herstelmoment**. Dit moment kan zowel tussen

als binnen fases worden ingezet en dient om te ontladen, ontprikkelen of simpelweg even afstand te nemen.

Belangrijk: de escalatieladder is geen vaste route. Afhankelijk van het gedrag van de leerling kun je in elke fase instappen. De kracht zit niet in het aflopen van de hele ladder, maar in het bewust en professioneel herkennen en handelen binnen de juiste fase.

Fase 0 – Preventie en Relatie

Wat zien we?	Leerling gedraagt zich passend, werkt mee en toont respect voor anderen.
Leerkrachthandelen	Bekrachten van gewenst gedrag.
• Werken aan relatie: tijd, aandacht, voorspelbaarheid. • Toepassen van de Parkgewoontes en lessen uit Kwink. • Klassenmanagement is op orde (volgens kwaliteitskaart).	

Fase 1 – Licht ongewenst gedrag (incidenteel)

Wat zien we?	Leerling wijkt af van gedragsverwachtingen (bijv. praten, afleiding zoeken, niet luisteren).
Leerkrachthandelen	Herinneren aan regels, zonder discussie.
• Bekrachten van gewenst gedrag. • Uitgestelde reactie mogelijk: "Smeed het ijzer als het koud is." • Nadat je een leerling (non-verbaal) hebt gecorrigeerd, kondig je (als het gedrag niet stopt) een waarschuwing aan. Gaat de leerling nog door, dan krijgt een kind een waarschuwing. De tweede waarschuwing is een time-in. • Time-in plek gebruiken indien nodig (Maximaal 10 minuten). Er ligt in de time-in plek iets wat de kinderen kunnen doen (papier, kleurpotloden, oid) • Start oplossingsgericht gesprek: "Wat ga jij anders doen?" • Leerkracht heeft regie.	

Fase 2 – Licht ongewenst gedrag (frequent)

Wat zien we?	Gedrag blijft zich herhalen ondanks herhaalde interventie (bijv. storend gedrag, werkweigering).
---------------------	---

Leerkrachthandelen	Oplossingsverzoek herhalen (gedragsverwachtingen duidelijk uitspreken).
	• Consequentie benoemen én keuze geven ("je gaat nu weer gewenst gedrag laten zien of je gaat naar de maatjesklas voor de time-out"). • Contact met ouders. • Gebruik van maatjesklas/time-outplek voor maximaal 30 minuten. De leerkracht brengt de leerling zelf naar de maatjesklas. De leerkracht gaat na 10 minuten naar de leerling toe om te kijken of hij/zij is afgekoeld. Eventueel wordt het verlengd. • Na twee keer, start van het signaleringsplan/zorgplan gedrag in Parnassys. Informeer de KC hierover. Bij twijfel overleg met KC. • Start logboek in Parnassys waarin je incidenten registreert • Leerkracht heeft regie.

Fase 3 – Ernstig gedrag (incidenteel) of grensoverschrijdend gedrag

Wat zien we?	Agressief gedrag, (cyber)pesten, verbale dreiging, openlijke uitdaging.
Leerkrachthandelen	Herstelgesprek met leerling en ouders. Maak concrete afspraken over aanpak en gewenst gedrag.
• De leerkracht brengt de leerling naar de maatjesklas. Zo nodig hulp vragen om dit in rust voor elkaar te krijgen. De leerling krijgt werk mee voor de rest van de dag. Passende consequentie: interne schorsing, dag afmaken in een andere groep. • Dit kan alleen na overleg met directie of KC. • Notitie in Parnassys. • Officiële waarschuwing (brief naar ouders). Deze brief staat klaar in Sharepoint (link maken), leerkracht en directeur tekenen deze. • Leerling, ouders en leerkracht voeren een gesprek over de ernst van het voorval. Eventueel sluit KC of directie aan. Bespreek dit vooraf. • Signaleringsplan starten. Check bij KC. Betrek de leerling en ouders. • Start logboek in Parnassys waarin je incidenten registreert • Leerkracht heeft regie.	

Fase 4 – Ernstig gedrag (frequent) of herhaald grensoverschrijdend gedrag

Wat zien we?	Escalaties herhalen zich ondanks maatregelen.
Leerkrachthandelen	Oudergesprek met leerkracht, directie, KC.
• Leerling laten ophalen door ouders (na overleg) • Schorsing voor de volgende dag(door bestuur, via directie). • Intensieve begeleiding, eventueel met externe partners. • Wekelijks contact met ouders. • Signaleringsplan aanpassen en bespreken met leerling en ouders • Houdt je logboek in Parnassys goed bij waarin je incidenten registreert • Leerling en ouders komen op gesprek voordat de leerling de groep weer in kan/mag. Gesprek met leerling, ouders, leerkracht en directeur. • Leerkracht en KC (of orthopedagoog) samen regie.	

Fase 5 – Uitzonderlijke casuïstiek: Overplaatsing / verwijdering

Wat zien we?	Geen verbetering na meerdere schorsingen. School kan niet langer passende zorg bieden.
Leerkrachthandelen	Dossiervorming, overleg met bestuur, inspectie, leerplicht.
• Ouders en kind actief begeleiden in overdracht. • Procedure verwijderen alleen als uiterste middel.	

- KC (of orthopedagoog) heeft de regie.

4. Herstel, Reflectie en Regie

Gedrag vraagt om begrenzing. Groei vraagt om herstel. Herstel is bij ons geen sluitstuk, maar een wezenlijk onderdeel van ons pedagogisch handelen.

Herstel bestaat bij ons uit drie lagen (Circus ik):

1. Herstel van relatie

- a. Via een herstelgesprek, herstelgebaar of gezamenlijke activiteit.
- b. Altijd gericht op verbinding, geen vernedering.

2. Reflectie met het kind

- a. Vragen als: "Wat gebeurde er? Wat ga jij anders doen? Wat heb jij nodig? Je deed dit omdat...."
- b. We gebruiken groetaal: fouten zijn kansen tot leren.

3. Regie bij de professional

- a. Wij nemen de regie terug als deze is verloren.
- b. We ondersteunen elkaar via intervisie en reflectie.

Instrumenten:

- Herstelgesprek (driehoek leerling – leerkracht – ouder).
- Herstelgebaar (zoals een briefje, sorrybox, of praktische hulp aan een ander).
- Signaleringsplan of kindgesprek gericht op preventie.

Slotgedachte:

We laten kinderen niet los als hun gedrag lastig is. Juist dan blijven we nabij, helder en hoopvol. Dat is onze kracht. En onze opdracht.